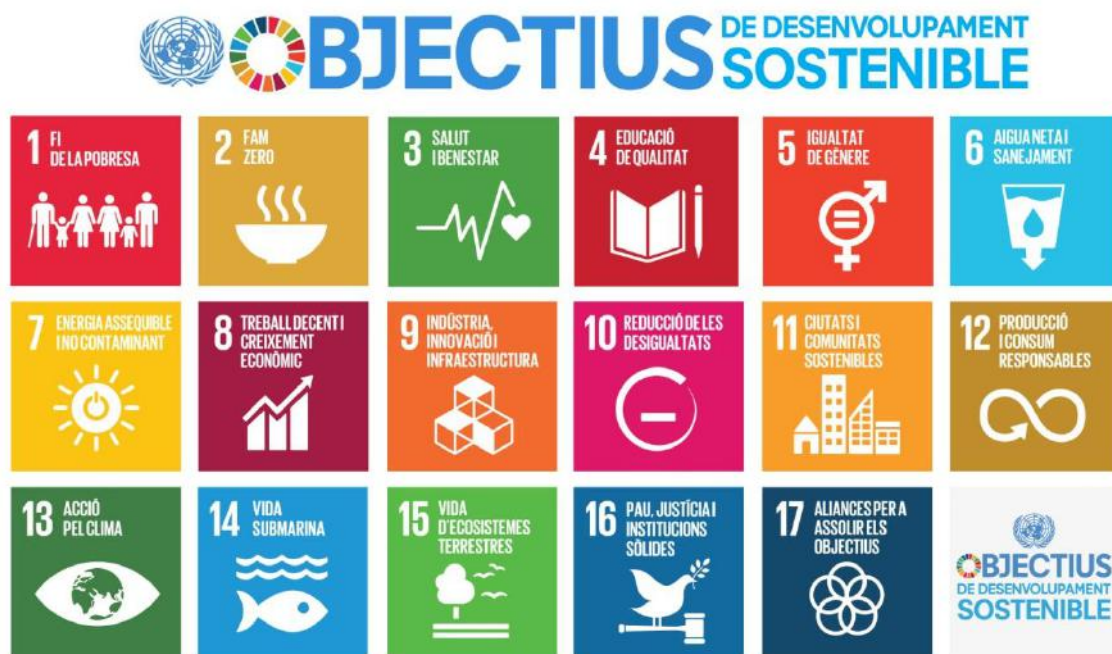

Informe final del projecte
"Compra pública responsable:
avançant cap als Objectius de Desenvolupament Sostenible"

L'IMPACTE DE LES POLÍTIQUES DE COMPRA PÚBLICA RESPONSABLE SOBRE ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE: DIAGNÒSTIC I PROPOSTES DE MILLORA

Palma, març de 2020

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
B DIRECCIÓ GENERAL
/ COOPERACIÓ

Fundació
Deixalles

ÍNDIX

1.- Presentació	2
2.- Contextualització: contribució de la compra pública responsable als ODS	3
3.- Objectius	8
4.- Metodologia	9
5.- Diagnòstic de les polítiques de compra pública responsable	10
5.1.- Informadors clau de les administracions públiques i entitats socials	10
5.2.- Seguiment de contractes	12
6.- Propostes de millora	22
7.- Annexos (documents independents):	
7.1.- Memòries 2017 i 2018 Junta Consultiva de Contractació Administrativa: contractes adjudicats a entitats sense ànim de lucre	
7.2.- Seguiment de contractes a través de les plataformes de contractació	

Índex de quadres, taules i gràfics

Quadre 1.- Contribució del consum responsable als ODS	3
Quadre 2.- Diagnòstic dels informadors clau	10
Taula 1.- Contractes del Govern amb entitats no lucratives 2017-2018	12
Taula 2.- Percentatges de contractació a Entitats no lucratives 2017-2018	12
Taula 3.- Contractes del Govern amb entitats no lucratives per òrgan de contractació 2017-2018	13
Taula 4.- Òrgans de contractació dels contractes objecte de seguiment	14
Taula 5.- Contractes reservats o amb lots reservats objecte de seguiment	15
Gràfic 1.- Procediment dels contractes objecte de seguiment	16
Gràfic 2.- Tipus de contractes objecte de seguiment	16
Taula 6.- Codis CPV dels contractes objecte de seguiment	17
Taula 7.- Pressuposts de licitació i imports adjudicats	18
Taula 8.- Entitats adjudicatàries i imports adjudicats	19
Taula 9.- Condicions especials d'execució més habituals	22

1.- PRESENTACIÓ

Fundació Deixalles ha desenvolupant el projecte “**Compra pública responsable, avançant cap als Objectius de Desenvolupament Sostenible**” amb el suport de la Direcció General de Cooperació de la Conselleria d'Afers Socials i Esports del Govern de les Illes Balears, a través de la convocatòria de subvencions per executar projectes de sensibilització per al desenvolupament.

L'objectiu del projecte ha estat millorar l'impacte de les polítiques de compra pública responsable a les Illes Balears sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) aprovats per Nacions Unides en 2015 pretenen avançar, abans de 2030, en la protecció del planeta, l'eradicació de la pobresa, la reducció de les desigualtats i la garantia de prosperitat per a tothom.

Assolir els ODS només serà possible si s'identifiquen i potencien models, experiències i iniciatives polítiques, econòmiques i socials amb capacitat de contribuir a un Desenvolupament Sostenible.

El consum responsable i el comerç just, i en el marc de les administracions públiques, la compra pública responsable, poden contribuir als ODS perquè integren aspectes socials i ambientals, de cohesió social i sostenibilitat.

Aquesta contribució és possible fomentant el canvi de proveïdors de productes i serveis, afavorint les alternatives amb criteris de consum responsable; i aprofitant les oportunitats de la llei 9/2017, de contractes del sector públic; tant en relació als contractes reservats per a Empreses d'Inserció i Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social, com a la possibilitat d'inclusió de criteris qualitius, socials i ambientals, com a criteris d'adjudicació i condicions especials d'execució dels contractes.

Amb el projecte “**Compra pública responsable, avançant cap als Objectius de Desenvolupament Sostenible**” Fundació Deixalles ha treballat per millorar el seu impacte, a través de diverses accions de sensibilització, assessorament i seguiment, així com de difusió i visibilitat pública.

Aquest informe final del projecte recull per una banda un diagnòstic de les polítiques de compra pública responsable a les Illes Balears, a partir de la informació obtinguda del seguiment de la contractació pública i d'informadors clau de les administracions públiques i entitats socials; i per altra, propostes per millorar l'impacte de les polítiques públiques de compres i contractació sobre els ODS.

Confiam ara més que mai que aquesta tasca sigui útil per avançar des de les institucions de les Illes Balears cap als Objectius de Desenvolupament Sostenible.

2.- CONTEXTUALITZACIÓ

El 25 de setembre de 2015, l'Organització de Nacions Unides (ONU) aprovà en la seva Assemblea General els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) que la comunitat internacional pretén assolir abans del 2030 a fi d'eradicar la pobresa, protegir el planeta, reduir les desigualtats i assegurar la prosperitat per a tothom.

Assolir els ODS només serà possible si s'identifiquen i potencien models, experiències i iniciatives polítiques, econòmiques i socials amb capacitat de contribuir a un Desenvolupament Sostenible.

El consum responsable i el comerç just, i en el marc de les administracions públiques, la compra pública responsable, poden contribuir als ODS perquè integren aspectes socials i ambientals, de cohesió social i sostenibilitat.

En el quadre 1 es mostra com els principis del comerç just¹, els contractes reservats i les clàusules socials poden contribuir a avançar en diferents ODS.

Quadre 1.- Contribució del consum responsable als ODS		
ODS	Fites	Contribució consum responsable
1) Posar fi a la pobresa	1.4.- Garantir l'accés als recursos de les comunitats rurals	Principi 1 CJ
	1.5.- Fomentar la resiliència front als fenòmens meteorològics extrems	Principi 10 CJ
	1.6.- Mobilitzar recursos per lluitar contra la pobresa	Principi 1 CJ Clàusules socials d'inclusió Reserva de mercat per a Empreses d'Inserció
2) Posar fi a la fam, assolir la seguretat alimentària i promoure l'agricultura sostenible	2.1.- Assegurar l'accés a una alimentació sana i suficient	Principi 4 CJ
	2.3.- Duplicar la productivitat agrícola i els ingressos dels petits productors	Principi 1 CJ
	2.4.- Assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments	Principi 8 CJ
	2.6.- Mantenir la diversitat genètica de llavors i plantes cultivades	Principi 10 CJ
5) Aconseguir la igualtat de gènere	5.5.- Igualtat d'oportunitats de les dones en la presa de decisions	Principi 6 CJ Clàusules socials d'igualtat
	5.7.- Accés al control de terres de les dones en condicions d'igualtat	Principi 6 CJ
8) Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, i el treball decent	8.5.- Treball decent i equitatiu	Principi 7 CJ Clàusules socials de comerç just

¹ <http://comerciojusto.org/definicio/els-10-principis-internacionals/>

	8.7.- Eradicació del treball forçós i de l'explotació infantil	Principi 5 CJ Clàusules socials de comerç just
10) Reduir la desigualtat entre països	10.2.- Promoure la inclusió social, econòmica i política, evitant qualsevol tipus de discriminació	Principi 7 CJ Clàusules socials d'inclusió Reserva de mercat per a Empreses d'Inserció i Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social
12) Garantir modalitats de consum i producció sostenibles	12.7.- Promoure pràctiques de contractació pública que siguin sostenibles	Principi 10 CJ Clàusules socials i ambientals
13) Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic	13.1.- Resiliència davant el canvi climàtic	Principi 10 CJ
	13.5.- Augmentar la capacitat de gestió eficaç en relació amb el canvi climàtic	Principi 10 CJ Clàusules ambientals
16) Promoure societats justes, pacífiques i inclusives	16.6.- Crear institucions eficaçes, responsables i transparents	Principi 2 CJ
	16.7.- Garantir l'adopció de decisions inclusives, participatives i representatives	Principi 2 CJ
17) Revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible	17.3.- Mobilitzar recursos financers a països empobrits	Principi 9 CJ Clàusules socials de comerç just
	17.11.- Promoure un sistema de comerç internacional equitatiu	Principi 3 CJ Clàusules socials de comerç just

Font: D. Comet, i A. Carraca (2017): *El Comercio Justo y los Objetivos de Desarrollo Sostenible. Un camino en común*. IDEAS; i elaboració pròpia.

L'agenda internacional dels ODS té traducció a Espanya i a les Illes Balears a través de diferents instruments de planificació, posant de manifest la vinculació entre els enfocaments en el nivell global, el regional i el local; així com també la seva vinculació amb altres processos, com els de compres i contractació pública, regulats per directrius europees i normes estatals, autonòmiques, insulars i locals.

Pel que fa al desplegament dels ODS:

*Plan de acción para la implementación de la Agenda 2030 en España*²

- ✓ Contempla com a mesura transformadora 8 alinear la compra pública amb els ODS, a través de l'Estratègia nacional de contractació pública i de les comissions interministerials per a la incorporació de criteris ecològics i socials en la contractació pública.

*V Plan director de la cooperación española 2018-2021*³

2

www.exteriores.gob.es/Portal/es/SalaDePrensa/Multimedia/Publicaciones/Documents/PLAN%20DE%20ACCION%20PARA%20LA%20IMPLEMENTACION%20DE%20LA%20AGENDA%202030.pdf

3

www.exteriores.gob.es/Portal/es/SalaDePrensa/EIMinisterioInforma/Documents/V%20Plan%20Director%20de%20la%20Cooperacio%CC%81n%20Espan%CC%83ola.pdf

L'impacte de les polítiques de compra pública responsable sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible: diagnòstic i propostes de millora

- ✓ Contempla com a línia d'acció 2.3.B el suport al comerç just.
- ✓ Contempla com a línia d'acció 12.6.A la transformació dels models de negoci per a l'alineació del sector empresarial amb pràctiques sostenibles.

III Pla director de la cooperació per al desenvolupament de les Illes Balears 2016-2019⁴: dimensions estratègiques de l'Educació pel Desenvolupament (EpD)

- ✓ Contempla el comerç just i la compra pública ètica com a una de les quatre dimensions prioritàries estratègiques de l'EpD.
- ✓ Contempla com a objectiu estratègic 2.5 l'impuls de la compra pública ètica a l'administració de la CAIB.

Convocatòria de subvencions per executar projectes de sensibilització i educació per al desenvolupament per a l'any 2019⁵

- ✓ Contempla en el seu objecte que els projectes de sensibilització han de contribuir a assolir, entre altres, l'objectiu de donar suport a la promoció del comerç just i del consum responsable.

Pel que fa al desplegament de la normativa europea sobre contractació

Directriu 2014/24/UE (26/02/2014)⁶

- ✓ Contempla que la contractació pública exerceixi un paper clau com a instrument per aconseguir un creixement sostenible i integrador, en el marc de l'estratègia europea 2020.
- ✓ Permet utilitzar la contractació en suport d'objectius socials.
- ✓ Estableix que els criteris d'adjudicació puguin avaluar la millor relació qualitat preu en funció de criteris qualitius, ambientals i/o socials.
- ✓ Afavoreix l'accés dels programes d'ocupació protegida i de les Pimes a la contractació pública.

*Ley 9/2017, de contratos del sector público (8/11/2017)*⁷

- ✓ Transposa la directriu 2014/24/UE a la legislació espanyola.
- ✓ Estableix que en tota contractació pública s'incorporin de manera transversal i preceptiva criteris socials i ambientals, sempre que guardin relació amb l'objecte del contracte (art. 1.3).
- ✓ Contempla les característiques socials i ambientals com a criteris d'adjudicació (art. 145) i d'execució dels contractes (art. 202).
- ✓ Contempla la planificació de la contractació pública valorant la incorporació de consideracions socials i ambientals (art. 28).
- ✓ Obliga a reservar contractes per a Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social i Empreses d'Inserció (Disposició Addicional quarta).
- ✓ Estableix obligacions en matèria social o laboral derivades dels convenis col·lectius (arts. 149.4, 201).

⁴ https://cooperant.org/app/uploads/2018/03/Projecte-Pla-Director-16_19.pdf

⁵ <http://www.caib.es/eboibfront/ca/2019/10985/621780/resolucio-de-la-consellera-de-serveis-socials-i-co>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0024&from=ES>

⁷ www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2017-12902

Acord del Consell de Govern de 29 d'abril de 2016 pel qual s'estableixen directrius per a la inclusió de clàusules de caràcter social en la contractació de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el seu sector públic instrumental⁸

- ✓ Estableix que els òrgans de contractació hauran d'introduir clàusules socials com a criteris d'adjudicació i condicions especials d'execució (art. 3, 5 i 6).
- ✓ Considera el comerç just com a criteri d'adjudicació de caràcter social (art. 5.6.c).
- ✓ Estableix com a criteri d'execució de caràcter social el respecte als drets laborals bàsics al llarg de tota la cadena de producció, d'acord amb les convencions de l'Organització Mundial del Treball (art. 6.6).
- ✓ Fixa un percentatge mínim del 3% de reserva de contractes per a Centres Especials d'Ocupació i Empreses d'Inserció (art. 4).
- ✓ Crea una comissió de seguiment de clàusules socials (art. 9).

Acord del Ple del Consell de Mallorca de 8 de febrer de 2018 per a la fixació del percentatge mínim de reserva del dret a participar en els procediments d'adjudicació a Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social i Empreses d'Inserció⁹

- ✓ Fixa un percentatge de reserva de l'1,1% dels conceptes seleccionats com a adients (art. 1).

Acord del Ple del Consell de Mallorca de 26 de juliol de 2018 d'aprovació de la guia de contractació socialment responsable¹⁰

- ✓ Estableix com a un dels objectius de la compra pública socialment responsable que el Consell de Mallorca fa seus el foment d'una compra pública amb criteris de comerç just (art. 1).
- ✓ Estableix que totes les licitacions del Consell de Mallorca i dels seus organismes autònoms han d'incloure una o més clàusules de contractació socialment responsable (art. 4).

Instrucció per a la contractació socialment responsable i mediambientalment sostenible en el Consell Insular de Menorca (15/10/2018)¹¹

- ✓ Contempla criteris socials i ambientals en tots els contractes, excepte en contractes menors (art. 4, 13, 14, 15 i 16).
- ✓ Estableix condicions especials d'execució (art. 4, 20, 21 i 22).
- ✓ S'han de reflectir els costos laborals d'acord amb el conveni aplicable (art. 8), i es consideraran desproporcionades les ofertes amb costos laborals inferiors (art. 19).
- ✓ Mesures facilitadores per a les Pimes: simplificació administrativa,

⁸ www.caib.es/eboibfront/ca/2016/10482/579575/acord-del-consell-de-govern-de-29-d-abril-de-2016-?&idEnviament=579575&mode=view&numero=10482

⁹ www.caib.es/eboibfront/ca/2018/10781/605961/acord-del-ple-per-a-la-fixacio-del-percentatge-min

¹⁰ www.caib.es/eboibfront/ca/2018/10865/612842/acord-del-ple-del-consell-insular-de-mallorca-d-ap

¹¹ <http://www.cime.es/Documents/Edictes/10867edi.pdf>

reducció requisits de solvència, no exigència de garantia provisional, establiment de lots... (art. 9).

- ✓ Contractes reservats: 1% de reserva per a Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social i Empreses d'Inserció (art. 11) i possibilitat de reserva per a empreses d'economia social (art. 12).
- ✓ Puntuació mínima de la proposta tècnica del 50% quan s'hagi de vetllar per la qualitat social o ambiental (art. 18).
- ✓ Seguiment del contracte: s'han de verificar els criteris socials i ambientals, avaluar el seu impacte, i es podrà crear un òrgan de seguiment (art. 25).

Instruccions per a la contractació socialment responsable i sostenible del Consell Insular d'Eivissa (27/05/2016)¹²

- ✓ Fixa una reserva de l'1% per a Centres Especials d'Ocupació i Empreses d'Inserció (art. 7).
- ✓ Estableix l'obligatorietat de valorar els criteris socials i ambientals, amb una ponderació entre el 10% i el 20% del total (art. 9).
- ✓ Estableix condicions especials d'execució de caràcter d'obligació contractual essencial per als contractistes (art. 12), incloent el comerç just en aquells contractes susceptibles d'incorporar-lo (art. 13.6).
- ✓ Contempla mesures per facilitar l'accés de les Pimes a la contractació pública (art. 15).
- ✓ Considera un paràmetre objectiu de valors anormals o desproporcionats, la indicació d'un preu inferior als costos salarials segons conveni.

Instrucció per una contractació pública amb responsabilitat social, mediambiental i lingüística de l'Ajuntament de Palma (13/10/2016)¹³

- ✓ Estableix l'obligatorietat d'incorporació de les clàusules socials i ambientals com a criteris d'adjudicació i condicions especials d'execució (art. 4).
- ✓ Estableix l'obligatorietat de reservar contractes per a Centres Especials d'Ocupació i Empreses d'Inserció, i que el percentatge de reserva es fixi per a cada anualitat a les bases d'execució pressupostària (art. 5).
- ✓ Contempla el comerç just com a criteri d'adjudicació social (art. 9.4).
- ✓ Estableix com a condicions especials d'execució de caràcter social, entre altres, el compliment de criteris ètics, el respecte als drets laborals bàsics al llarg de tota la cadena de producció i complint estrictament les convencions fonamentals de l'Organització Mundial del Treball (art. 11.6.f).
- ✓ Contempla la creació d'una comissió de seguiment, així com l'emissió d'un informe anual d'impacte social (art. 18).

¹² <http://www.caib.es/eboibfront/ca/2016/10511/582187/publicacio-de-l-acord-de-consell-executiu-de-27-de>

¹³ www.caib.es/eboibfront/ca/2016/10564/586289/departament-d-interior-aprovacio-instruccio-per-un

3.- OBJECTIUS

Objectiu general:

- ✓ Millorar l'impacte de les polítiques de compra pública responsable a les Illes Balears sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Objectius específics:

- ✓ Avaluar l'impacte de les polítiques de compra pública responsable sobre els ODS mitjançant el seguiment de contractes públics i el diagnòstic d'informadors clau de les administracions públiques i entitats socials.
- ✓ Elaborar propostes de millora de l'impacte de les polítiques de compra pública responsable sobre els ODS.
- ✓ Realitzar incidència pública en relació a la necessitat de millorar l'impacte de les polítiques de compra pública responsable sobre els ODS.

4.- METODOLOGIA

L'avaluació de l'impacte de les polítiques de CPR s'han realitzat d'acord amb la següent metodologia:

- ✓ S'ha realitzat un seguiment de la contractació de les administracions públiques de les Illes Balears, especialment en relació als contractes reservats i als adjudicats a entitats no lucratives, a través de la plataforma de contractació de l'estat <https://contrataciondelestado.es>, de la plataforma de contractació de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears www.plataformadecontractacio.caib.es (per a contractes anteriors a 23 de juliol de 2017) i d'altres perfils del contractant institucionals. En total s'ha realitzat seguiment de 67 contractes, 38 del Govern de les Illes Balears, 9 dels consells insulars de Mallorca i Menorca i 20 d'ajuntaments de les Illes Balears.
- ✓ S'han consultat les memòries de 2017 i 2018 de la Junta consultiva de contractació administrativa de les Illes Balears, en concret els contractes majors i menors del Govern adjudicats a entitats sense ànim de lucre.
- ✓ S'ha recollit el diagnòstic d'informadors clau d'administracions públiques i d'entitats socials. S'han fet un total de 8 reunions, 5 amb administracions públiques competents i 3 amb entitats (xarxes del Tercer Sector Social i entitats de comerç just).
- ✓ L'avaluació obtinguda del seguiment de la contractació i del diagnòstic d'informadors clau ha estat retornada als informadors clau, juntament amb les propostes de millora, per recollir les seves aportacions.

L'elaboració de propostes de millora ha tingut en compte:

- ✓ El seguiment de la contractació realitzat i el diagnòstic d'informadors clau de les administracions públiques i d'entitats socials.
- ✓ El retorn de les propostes de millora als informadors clau.

La realització d'incidència pública en relació a les propostes de millora contempla:

- ✓ L'elaboració d'un manifest defensant millores en la contractació pública a partir de les propostes de millora.
- ✓ La recollida d'adhesions al manifest des d'àmbits socials: xarxes del Tercer Sector Social, organitzacions d'economia social i solidària i entitats de comerç just.
- ✓ La difusió pública del manifest amb el suport de les entitats socials, a través dels mitjans de comunicació i les xarxes socials.

5.- DIAGNÒSTIC DE LES POLÍTIQUES DE COMPRA PÚBLICA RESPONSABLE

El diagnòstic de l'impacte de les polítiques de compra pública responsable de les administracions de les Illes Balears sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible inclou:

- ✓ El diagnòstic d'informadors clau de les administracions públiques i d'entitats socials.
- ✓ El seguiment de contractes públics a través de les memòries de 2017 i 2018 de la Junta consultiva de contractació administrativa de les Illes Balears i de les plataformes de contractació institucionals.

5.1.- INFORMADORS CLAU DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I D'ENTITATS SOCIALS

En el quadre 2 es mostra els informadors clau implicats en el procés de diagnòstic i els resultats obtinguts:

Quadre 2.- Diagnòstic d'informadors clau		
Administracions públiques		
Organisme	Persona de contacte	Observacions
Junta Consultiva de Contractació Administrativa (Govern)	Francesc Miralles, Director general de Cooperació Local i Patrimoni	S'està avaluant l'aplicació de l'acord del Consell de Govern de 26 d'abril de 2016, que estableix directrius per a la inclusió de clàusules socials. En funció d'aquesta avaluació s'elaborarà un esborrany de modificació de l'acord, que serà sotmès a la consideració de la Comissió de seguiment de clàusules socials; i s'establiran altres necessitats per a la seva aplicació (formació, models de plecs...) En 2019 ha hagut problemes per elaborar la memòria de 2018 de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa per manca de personal.
Direcció General de Promoció Econòmica, Emprenedoria i Economia Social i Circular (Govern)	Vanessa Rosselló, directora general	De moment desconeixen quin Direcció general del Govern assumirà la secretaria de la comissió de seguiment de clàusules socials
Direcció General de Cooperació (Govern de les Illes Balears)	Marina Estarellas, tècnica	Es proposarà a l'Escola Balear d'Administracions Públiques formació sobre compra pública responsable Necessitat d'impulsar algun projecte exemplaritzant a la Direcció General de Cooperació
Oficina de prevenció i lluita contra la corrupció	Jaime Clar, director	Assumeixen les funcions de l'Oficina Independiente de Regulación y Supervisión de la Contratación (OIReScon) a les Illes Balears, mitjançant una bústia per rebre suggeriments o

		<p>iniciatives sobre la normativa de contractació</p> <p>Poden fer recomanacions a les institucions en matèria de contractació</p>
<p>Departament de Promoció Econòmica i Desenvolupament Local (Consell de Mallorca)</p>	<p>Joan Font, director insular de Promoció Econòmica i Producte Local</p>	<p>De moment no tenen possibilitats de reactivar la comissió de seguiment de clàusules socials del Consell per manca de personal</p> <p>Han promogut la formació de tècnics d'ajuntaments sobre la llei 9/2017 de contractes públics</p> <p>Han de publicar una convocatòria de subvencions per a formació en desenvolupament local en la qual es poden presentar propostes de formació del personal d'ajuntaments en matèria de compra pública responsable i desenvolupament local</p>
Entitats socials		
<p>Taula de comerç just</p>	<p>Marta Pizarro i Carles Valentí (S'Altra Senalla)</p>	<p>Pocs proveïments de comerç just a administracions</p> <p>Alguns centres educatius venen productes de comerç just</p> <p>Es fan alguns berenars de comerç just per a activitats organitzades per administracions</p> <p>Es detecta que en general les administracions desconeixen els serveis que ofereixen les entitats de comerç just, i que les gestions administratives per contractar-los són complexes</p>
<p>CONGDIB</p>	<p>Tamara Covelo, responsable de projectes</p>	<p>En el marc dels seus contactes institucionals, han reclamat l'avaluació de les polítiques de compra pública responsable i la reactivació de les comissions de seguiment</p>
<p>Tercer Sector Social Illes Balears</p>	<p>Francesca Martí, representant Junta</p>	<p>S'han adjudicat contractes reservats a Centres Especials d'Ocupació lucratiu, no beneficiaris de la reserva prevista en la DA4ª de la llei 9/2017</p> <p>No sempre l'import de les adjudicacions permeten fer front a les despeses salarials recollides en els convenis col·lectius</p> <p>S'haurien de fer més contractes reservats i amb lots reservats, diferenciats per a Empreses d'Inserció i Centres Especials d'Ocupació no lucratiu</p> <p>No qualificar contractes com a reservats quan existeix obligació de subrogar personal d'una empresa ordinària si no permeten mantenir el còmput de persones treballadores amb discapacitat i en risc d'exclusió social contemplats a la normativa que regula els CEO i EI.</p>

5.2.- SEGUIMENT DE CONTRACTES PÚBLICS

Per al seguiment de contractes públics s'ha recorregut a les Memòries de 2017 i 2018 de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de les Illes Balears; així com a les diferents plataformes de contractació, per al seguiment d'un total de 67 contractes, identificats com a contractes reservats, adjudicats a entitats no lucratives o amb criteris d'adjudicació o amb condicions especials d'execució socials i ambientals.

Memòries de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa

S'adjunta com a annex 1 la relació de contractes menors i majors adjudicats a entitats sense ànim de lucre en 2017 i 2018 per conselleria o altres organismes dependents del Govern de les Illes Balears, on s'especifica el número de contractes i el seu import. Les seves dades més rellevants es resumeixen a la taula 1:

Taula 1.- Contractes del Govern amb entitats no lucratives 2017-2018						
Tipus contracte	2017		2018		Total	
	Núm.	Import	Núm.	Import	Núm.	Import
Majors	26	770.995,18 €	24	2.324.042,37 €	50	3.095.037,55 €
Menors	109	1.232.541,01 €	112	1.145.105,44 €	221	2.377.646,45 €
Total	135	2.003.536,19 €	136	3.469.147,81 €	271	5.472.684,00 €

L'Acord del Consell de Govern de 29 d'abril de 2016, pel qual s'estableixen directrius per a la inclusió de clàusules de caràcter social en la contractació de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el seu sector públic instrumental, estableix un 3% de reserva de contractes per a Centres Especials d'Ocupació (CEO) i Empreses d'Inserció (EI).

Tot i que el concepte d'entitat no lucrativa (ENL) és més ampli que el dels CEO i EI, i que hi ha contractes no reservats adjudicats a entitats no lucratives, és il·lustratiu com a aproximació comparar els percentatges de contractació a entitats no lucratives amb el 3% de reserva de l'acord del Govern, tal com es mostra a la taula 2.

Taula 2.- Percentatges de contractació a ENL		
	2017	2018
Total contractació CAIB	351.278.379,19 €	227.320.884,65 €
Total contractació ENL	2.003.536,19 €	3.469.147,81 €
%	0,57%	1,53%

Tot i que entre 2017 i 2018 es va produir un important increment en els imports contractats a ENL, tant en termes absoluts com en percentatge, encara estam lluny del 3% de reserva establert en l'Acord del Consell de Govern de 29 d'abril de 2016.

La taula 3 mostra les conselleries i altres organismes amb més imports de contractes, majors i menors, amb entitats no lucratives en 2017 i 2018:

Taula 3.- Contractes del Govern amb entitats no lucratives per òrgan de contractació 2017-2018		
Conselleries/Altres organismes	Núm.¹⁴	Import
Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca	31	1.029.023,30 €
Conselleria de Cultura, Participació i Esports	17	719.749,45 €
Agència de Turisme/Agència d'Estratègia Turística	39	686.018,34 €
Servei de Salut	49	608.480,61 €
Fundació Banc de Sangs i Teixits	10	524.546,31 €
Conselleria de Serveis Socials i Cooperació	21	464.584,85 €
Institut Balear de la Natura	13	176.825,23 €
Serveis de Millora Agrària i Pesquera	4	167.756,46 €
Fundació d'Atenció i Suport a la Dependència	1	155.567,28 €
Conselleria d'Educació i Universitats	10	151.723,68 €
Conselleria de Salut	14	128.624,53 €
Institut Balear de la Dona	8	101.019,67 €
Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme	3	90.923,22 €
Institut Balear de la Joventut	12	86.489,14 €
Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat	6	81.026,39 €
Conselleria de Presidència	9	47.516,42 €
Consell Econòmic i Social	3	45.033,99 €
Consorti per a la Recuperació de la Fauna	2	43.136,50 €
Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques	4	39.433,79 €
Conselleria de Treball, Comerç i Indústria	4	36.119,71 €

Seguiment de contractes a través de les plataformes de contractació

S'ha fet seguiment d'un total de 67 contractes a través de la plataforma de contractació de l'estat i de diferents perfils del contractant:

- Govern de les Illes Balears: 38 contractes¹⁵
- Consells insulars: 9 contractes
- Ajuntaments: 20 contractes

Els criteris de selecció dels contractes objecte de seguiment han estat:

- Contractes reservats per a Centres Especials d'Ocupació i/o Empreses d'Inserció
- Contractes no reservats, adjudicats a entitats del Tercer Sector Social
- Contractes amb criteris d'adjudicació i/o condicions especials d'execució socials i/o ambientals significatius.

D'aquests contractes s'ha fet seguiment dels aspectes següents:

- Òrgans de contractació
- Qualificació del contracte o de lots del mateix com a reservat

¹⁴ En el cas dels contractes amb lots, cada lot equival a un contracte.

¹⁵ Aquests 38 contractes inclouen dues pròrrogues i un contracte repetit per quedar desert en primera instància.

- Procediment del contracte i tipus
- Codis CPV (vocabulari comú de contractes públics)
- Pressupost base de licitació i import d'adjudicació
- Adjudicataris
- Criteris de solvència tècnica
- Criteris d'adjudicació: percentatge de valoració del preu i d'aspectes de qualitat, social o ambiental
- Definició de les ofertes temeràries o anormalment baixes
- Condicions especials d'execució

A continuació mostrem els resultats, i si és el cas, la seva valoració a fi d'identificar propostes de millora.

Òrgans de contractació

La taula 4 mostra les òrgans de contractació dels 67 contractes objecte de seguiment.

Taula 4.- Òrgans de contractació dels contractes objecte de seguiment		
Institucions	Òrgans de contractació	Núm. contractes
Govern de les Illes Balears	Conselleria de Salut i Consum	9
	Ib-Salut	4
	Conselleria de Presidència	4
	Conselleria de Cultura, Participació i Esports	2
	Consorci Velòdrom Illes Balears	1
	Conselleria de Serveis Socials i Cooperació/Conselleria d'Afers Socials i Esports	7
	Fundació d'Atenció i Suport a la Dependència i de Promoció de l'Autonomia Personal	2
	Conselleria de Medi Ambient	3
	Ibanat	1
	Abaqua	1
	Ens Públic Radiotelevisió de les Illes Balears	2
	Fundació Balear d'Innovació i Tecnologia	1
	Ports de les Illes Balears	1
	Consell de Mallorca	Departament de Medi Ambient
Departament de Territori i Infraestructures		1
IMAS		2
Consell de Menorca	Consell Executiu	5
Ajuntaments	Bunyola	1
	Esporles	7
	Felanitx	1
	Manacor	2
	Palma	5
	Santa Maria	2
	Valldemossa	1
	Sant Antoni	1

Qualificació del contracte o de lots del mateix com a reservat

La taula 5 mostra els contractes reservats o amb lots reservats objecte de seguiment.

Taula 5.- Contractes reservats o amb lots reservats objecte de seguiment		
Tipus contracte	Núm.	Contractes amb lots
Contractes no reservats	14	-
Contractes reservats per a Centres Especials d'Ocupació i Empreses d'Inserció	21	1
Contractes reservats per a Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social i Empreses d'Inserció	13	3
Contractes reservats per a Centres Especials d'Ocupació	10	2
Contractes reservats per a Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social	4	1
Contractes reservats per a Empreses d'Inserció	4	-
Altres ¹⁶	1	-

Valoració:

A partir de l'entrada en vigor, el 8 de març de 2018, de la Llei 9/2017, de contractes del sector públic, només es poden qualificar com a reservats d'acord amb la disposició addicional quarta de la Llei 9/2017 contractes per a Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social i Empreses d'Inserció, quedant exclosos per tant els Centres Especials d'Ocupació lucratiu, que no són d'iniciativa social.

Part dels contractes en els quals no s'especifica que els Centres Especials d'Ocupació han de ser d'iniciativa o imprescindible social són posteriors a l'entrada en vigor de la llei, per la qual cosa aquest és un aspecte a corregir.

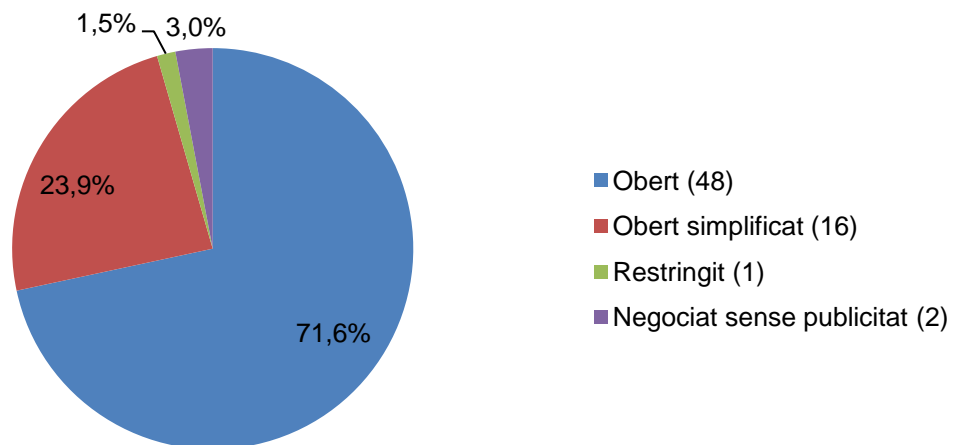
Per altre costat, s'ha d'explorar més la possibilitat de reservar lots, combinant lots reservats i no reservats, i reserva diferenciada per a Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social i per a Empreses d'Inserció.

Procediment dels contractes i tipus

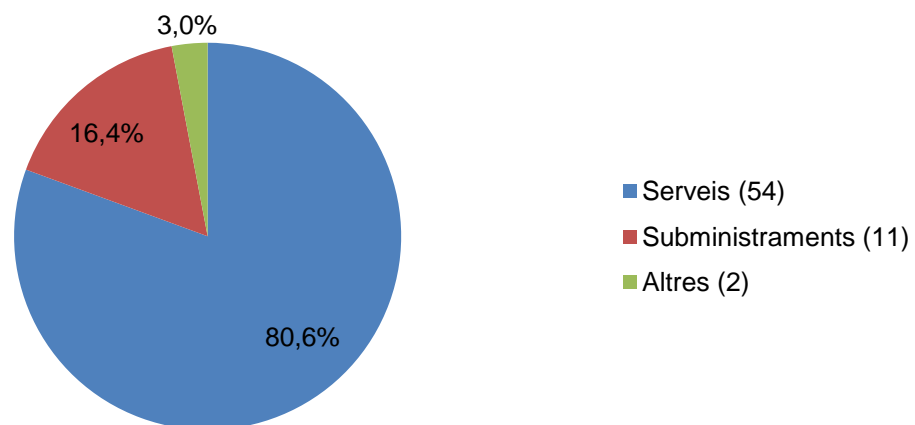
El gràfic 1 mostra el procediment dels 67 contractes objecte de seguiment, i el gràfic 2 els tipus de contractes.

¹⁶ Obligació de presentar conveni de col·laboració amb empresa d'inserció, que ha d'aportar el personal necessari.

Gràfic 1.- Prodediment dels contractes

Gràfic 2.- Tipus de contractes

Codis CPV (vocabulari comú de contractes públics)¹⁷

La taula 6 mostra els codis CPV dels contractes objecte de seguiment.

¹⁷ En el cas de contractes amb més d'un CPV, només hem tingut en compte el primer.

Taula 6.- Codis CPV dels contractes objecte de seguiment		
Codis CPV	Núm. contractes	Núm. reservats
09310000-5 Electricitat	2	-
15981100 Aigua mineral sense gas	3	3
41110000 Aigua potable	4	4
42662000 Equips de soldadura	1	1
42933000 Màquines automàtiques distribuïdores	1	-
45111213 Treballs de neteja del terreny	1	1
50230000 Serveis de reparació, manteniment i serveis relacionats amb carreteres	1	1
50850000 Serveis de reparació i manteniment de mobiliari	1	1
55100000 Serveis d'hoteleria	1	1
55400000 Serveis de subministrament de begudes	4	4
55523000 Serveis de subministrament de menjars	1	1
64112000 Serveis postals	1	1 ¹⁸
71421000 Serveis de jardineria paisatgística	3	3
77310000 Serveis de plantació i manteniment de zones verdes	3	3
77311000 Serveis de manteniment de jardins i parcs	5	3
77314000 Neteja de terrenys	1	1
79823000 Serveis d'impressió i lliurament	2	2 ¹⁹
79970000 Serveis d'edició	3	3
79992000 Serveis de recepció	2	2 ²⁰
80561000 Serveis de formació en matèria de salut	1	-
85140000 Serveis varis de salut	1	-
85311000 Serveis d'assistència social amb allotjament	1	-
85312100-0 Serveis de centres de dia	1	-
85312300 Serveis d'orientació i assessorament	1	-
90000000 Serveis de clavegueram, fems, neteja i medi ambient	1	- ²¹
90500000-2 Serveis relacionats amb deixalles i residus	2	1
90511200 Serveis de recollida de deixalles domèstiques	1	1
90610000-6 Serveis de neteja i escombrat de carrers	2	1
90680000 Serveis de neteja de platges	1	1
90910000 Serveis de neteja	1	1
90911100 Serveis de neteja d'habitatges	1	1
92000000 Serveis d'esbarjo, culturals i esportius	1	1 ²²
92533000 Serveis de reserves naturals	1	1
98341120 Serveis de porteria	4	4
98351100 Serveis d'aparcaments	3	3
No especificat	4	2 ²³

¹⁸ Contracte declarat desert

¹⁹ Un dels dos contractes declarat desert

²⁰ Un dels dos contractes declarat desert

²¹ Inclou obligació de presentar conveni de col·laboració amb empresa d'inserció social, que aportarà el personal necessari

²² Contracte declarat desert

²³ Serveis de manteniment de punts verds

Valoració:

La identificació de CPV susceptibles de contractes reservats i/o amb criteris d'adjudicació i condicions especials d'execució socials i ambientals pot facilitar les polítiques públiques de compra pública responsable, i són una eina útil per a la planificació de la contractació pública, així com una acció susceptible de consultes preliminars de mercat als operadors econòmics afectats (Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social i Empreses d'Inserció).

les principals activitats contractades a través de contractes reservats són:

- Subministrament de begudes, aigua potable, aigua mineral
- Serveis de jardineria, plantació i manteniment de zones verdes, parcs i jardins
- Serveis d'edició, impremta
- Serveis relacionats amb els residus: recollides, parcs verds...
- Serveis de neteja: neteja de terrenys, platges, espais naturals, carrers, edificis
- Serveis de porteria, control d'accessos, aparcaments

Pressupost base de licitació i import d'adjudicació

En aquest apartat comparam els pressuposts base de licitació dels diferents contractes analitzats amb els imports d'adjudicació. Per això hem descartat els contractes deserts, en avalució, subjectes a cànon d'explotació o de subministrament d'energia elèctrica, facturats en funció del consum. La taula 7 mostra els resultats dels 52 contractes analitzats:

Taula 7.- Pressuposts de licitació i imports adjudicats	
Pressuposts base licitació	6.342.950,11€
Imports adjudicacions	6.032.002,85€
Diferència (import)	310.947,26€
Diferència (%)	4,90%

Les adjudicacions per imports inferiors al pressupost base de licitació s'ha produït en 30 contractes, el 57,7% dels 52 contractes analitzats.

Valoració:

S'ha de vetllar perquè els pressuposts base de licitació permetin fer front a totes les despeses vinculades al contracte, especialment, si existeix personal vinculat, als costos salarials en funció del conveni d'aplicació.

Per això, és important que s'indiquin els costos salarials de forma desglossada i desagregada per categoria professional, que es rebutgin les ofertes que no garanteixin fer front a aquests costos i que la valoració de les ofertes no sobrevalori les baixes presentades.

Adjudicatariis

En aquest apartat analitzam les entitats adjudicatàries dels contractes analitzats, la qual cosa resulta útil per identificar operadors econòmics del Tercer Sector Social. No s'han tingut en compte els contractes deserts, en avaluació, de concessió administrativa i de subministrament d'energia elèctrica. Els resultats es mostren a la taula 8:

Taula 8.- Entitats adjudicatàries i imports adjudicats			
Entitat	Núm. contractes (o lots)	Núm. reservats	Import
Creu Roja	4	0	1.496.737,96
CEO Balcat d'IS	5	5	1.238.854,86
Fundació per a les Persones amb Discapacitat de Menorca	6	6	816.326,88
Amadip Esment Fundació	8	6	371.632,67
Estel de Llevant	2	2	310.480,57
Apfem Aktua	3	3	304.368,37
Deixalles Serveis Ambientals EI	4	4	228.449,18
Fundació Deixalles	2 ²⁴	1	202.240,26
Tres Glops	10	10	198.209,95
Gydesur	1	1	151.249,26
Casa de la Milagrosa (Mater)	3	1	128.664,70
Isla Centinela	1	1	107.145,30
Eden Centro Especial de Empleo	1	1	106.000,00
Aspanadif	2	2	102.850,00
Aproscm	1	1	100.260,69
Eulen Centro Especial de Empleo	1	1	70.766,85
Serveis Integrals de Finques Urbanes (SIFU)	2	2	42.488,55
Amadiba	1	0	22.550,22

Valoració:

A més de per conèixer millor els operadors de mercat vinculats al Tercer Sector Social, els resultats posen de manifest que s'han adjudicat contractes reservats a Centres Especials d'Ocupació que no són d'iniciativa social, fins tot després de l'entrada en vigor de la llei 9/2017, de contractes del sector públic, que així ho estableix.

Aquesta és una qüestió que s'hauria de vigilar i corregir.

Criteris de solvència

Un dels requisits que estableixen el plec de clàusules administratives particulars són els de solvència, tant tècnica com econòmica i financera. Habitualment com a requisits de solvència econòmica, d'acord amb l'article 87.3.a de la llei 9/2017, de contractes del sector públic, s'exigeix un volum

²⁴ Un dels dos contractes sense import, subjecte a cànon

anual de negocis de com a mínim una vegada i mitja el valor estimat del contracte.

Quant a la solvència tècnica, regulada als articles 88 (obres), 89 (subministraments) i 90 (serveis), és habitual exigir l'experiència i els mitjans personals i materials necessaris per garantir una correcta execució del contracte.

Valoració:

En contractes de caràcter social, que impliquin l'atenció directa a persones, és aconsellable exigir requisits específics de solvència social lligada a l'objecte del contracte; per exemple en relació a la metodologia, els mecanismes de participació, el treball en xarxa en el territori, les activitats de sensibilització i la qualificació del personal vinculat al contracte.

Criteris d'adjudicació

S'analitza aquí el percentatge de valoració del preu i d'aspectes de qualitat, social o ambiental.

L'article 145 de la llei 9/2017, de contractes del sector públic, estableix que l'adjudicació dels contractes es realitzarà utilitzant una pluralitat de criteris sobre la base de la millor qualitat preu.

A continuació es mostren els resultats dels 67 contractes analitzats pel que fa a la valoració del preu:

- ✓ Mitjana valoració del preu: 77%.
- ✓ Contractes amb un 100% de valoració basat en el preu: 19 (28,45%).
- ✓ Contractes amb una valoració del preu igual o inferior al 50%: 10 (14,9%).

Quant a la resta de puntuació que no és el preu i que determina l'adjudicació, hem trobat situacions molt diverses en els 48 contractes analitzats que valoren altres aspectes més enllà del preu, com els següents criteris de qualitat, socials i ambientals:

- ✓ Aspectes tècnics i metodològics.
- ✓ Certificació de qualitat.
- ✓ Contractació de persones d'inserció o amb discapacitat.
- ✓ Formació.
- ✓ Perspectiva de gènere.
- ✓ Conciliació.
- ✓ Criteris ambientals dels productes.
- ✓ Reducció de residus.

Però també és molt habitual trobar criteris de valoració que impliquen un major cost de personal, per exemple perquè es valora una major dotació de personal (plantilla addicional o hores addicionals) o millores salarials en relació al conveni o millores en el servei que impliquen més personal. Aquesta situació s'ha trobat en 17 dels 48 contractes que valoren altres aspectes més enllà del preu, el 35,4%.

No s'ha trobat cap contracte de l'àmbit social, que impliqui l'atenció directa a persones, en el qual s'hagi previst la possibilitat legal d'establir un llindar mínim de puntuació per als criteris tècnics per continuar amb el procés de selecció de les ofertes, articulant per fases el procediment d'adjudicació.

Valoració:

El preu segueix sent el criteri predominant per a l'adjudicació dels contractes, també en molts contractes reservats, malgrat que la normativa faci referència a la millor qualitat preu.

Per garantir la millor qualitat preu i el compliment de les obligacions laborals derivades dels convenis sectorials d'aplicació, no és recomanable valorar millores que impliquin un major dotació de personal.

També existeixen exemples de valoració més equilibrada entre l'oferta econòmica, els criteris tècnics i aspectes socials i ambientals, però no d'articulació de l'adjudicació per fases, establint mínims per als criteris tècnics per continuar amb el procés de selecció i valorar l'oferta econòmica.

Definició de les ofertes temeràries o anormalment baixes

Els plecs de clàusules administratives particulars regulen d'acord amb la normativa la definició d'ofertes temeràries o anormalment baixes; els paràmetres més habituals, d'acord amb l'article 149 de la Llei 9/2017, estan recollits en l'article 85 del Real Decret 1098/2001, pel qual s'aprova el reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques:

- ✓ Amb un únic licitador, quan l'oferta sigui inferior en més d'un 25% al pressupost base de licitació.
- ✓ Amb dos licitadors, quan una oferta sigui inferior en més d'un 20% a l'altra oferta.
- ✓ Amb tres licitadors, quan l'oferta sigui inferior en més d'un 10% a la mitjana de les ofertes presentades, excloent del còmput de la mitjana les ofertes que superin en més d'un 10% aquesta mitjana.

En altres casos, la definició d'ofertes temeràries es formula a partir d'un percentatge màxim de reducció en relació a la mitjana de les ofertes, del pressupost superior o del pressupost base de licitació.

Valoració:

L'article 201 de la Llei 9/2017 estableix que s'ha de garantir el compliment de les obligacions en matèria ambiental, social o laboral, incloent els convenis col·lectius d'aplicació.

El criteri habitualment utilitzat per a la definició de es ofertes temeràries o anormalment baixes no és adequat, sobretot en contractes en que el personal suposa el cost principal, ja que les baixes presentades poden no garantir les obligacions salarials derivades dels convenis col·lectius encara que no superin els límits establerts de reducció de l'oferta econòmica.

Condicions especials d'execució

L'article 202 de la Llei 9/2017 contempla la possibilitat d'establir condicions especials d'execució de caràcter ambiental i social, i estableix l'obligació d'introduir al manco una condició especial d'execució.

En els contractes analitzats hem trobat condicions especials d'execució de caràcter social o ambiental en 47 contractes, equivalent al 70,1% dels contractes.

Les condicions especials d'execució més habituals es mostren a la taula 9:

Taula 9.- Condicions especials d'execució més habituals	
Condicions especials d'execució	Núm. contractes
Condicions laborals, qualitat de l'ocupació, convencions OIT	33
Polítiques d'igualtat	25
Ètica, transparència i justícia fiscal	23
Compliment LISMI	14
Gestió ambiental	10
Promoció ocupació inserció/discapacitat	9
Prevenió de riscos laborals	9
Ús de llenguatge no sexista	2
Comerç just, agricultura ecològica	2
Formació	1

Valoració:

Es valora positivament l'establiment de condicions especials d'execució, tot i que no s'ha esgotat el seu potencial.

S'ha de tenir en compte el sistema de control i acreditació de les condicions especials d'execució i establir penalitats en cas d'incompliment, atribuint-les el caràcter d'obligacions contractuals essencials.

6.- PROPOSTES DE MILLORA

Les administracions públiques poden millorar l'impacte de les polítiques de compra pública responsable sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible aprofitant les oportunitats de la Llei 9/2017, de contractes del sector públic, d'integració d'aspectes socials i ambientals, de cohesió social i sostenibilitat.

Per això, en funció del diagnòstic realitzat, tant a través d'informadors clau de les administracions públiques i d'entitats socials, com del seguiment de contractes públics, s'han elaborat les propostes de millora següents:

PROPOSTES DE MILLORA

Aspectes generals: normativa, planificació, formació i seguiment

1.- Modificar l'acord del consell de 26 d'abril de 2016, pel qual s'estableixen directrius per a la inclusió de clàusules de caràcter social en la contractació de l'Administració de la CAIB, per adaptar-ho a la Llei 9/2017, de contractes del sector públic, i per tenir en compte els resultats de l'avaluació de la seva aplicació.

2.- Promoure la planificació de la contractació pública en els diferents nivells de les administracions, valorant la incorporació de consideracions socials i ambientals i promovent la participació mitjançant consultes preliminars de mercat dels operadors econòmics vinculats al Tercer Sector Social.

3.- Millorar la formació i sensibilització del personal al servei de les administracions en relació a les alternatives de comerç just i consum responsable disponibles, així com sobre les oportunitats d'integració de criteris socials i ambientals que ofereix la Llei 9/2017 i la resta de normativa d'aplicació. Fomentar també l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques en matèria de contractació pública responsable.

4.- Crear instruments informàtics per facilitar als òrgans de contractació models de plecs amb diferents objectius de caràcter social i ambiental per a diferents contractes de serveis, subministraments i obres, així com directoris de productes i serveis amb criteris de consum responsable.

5.- Millorar el seguiment de l'aplicació i de l'impacte de contractes reservats i clàusules socials com a criteris d'adjudicació i d'execució dels contractes, reforçant el personal, donant suport als ajuntaments petits i reactivant les comissions de seguiment creades en diferents àmbits institucionals: Govern de les Illes Balears, Consell de Mallorca, Consell de Menorca, Ajuntament de Palma.

En relació als criteris d'admissió de licitadors i als contractes reservats regulats per la DA4^a

6.- Establir amb caràcter general prohibicions per a contractar en cas d'incompliment de la LISMI o llei d'igualtat.

7.- En contractes de caràcter social, establir sempre criteris de solvència tècnica social lligats a la qualificació del personal, experiència i trajectòria.

8.- Establir contractes reservats regulats per la Disposició Addicional 4^a de la llei 9/2017 diferenciats per a Centres Especials d'Ocupació (CEO) d'Iniciativa Social i per a Empreses d'Inserció (EI) quan les diferents obligacions salarials puguin donar lloc a situacions de concurrència competitiva amb diferents condicions especialment pel que fa als costos laborals.

9.- Verificar que els Centres Especials d'Ocupació beneficiaris de contractes reservats regulats per la DA4^a siguin d'iniciativa social o imprescindible social.

10.- Preveure que les cooperatives d'iniciativa social puguin ser beneficiàries de contractes reservats regulats per al DA4^a, ja que segons la llei 3/2018, del tercer sector d'acció social de les Illes Balears, són considerades entitats del Tercer Sector.

11.- No qualificar contractes com a reservats quan existeix obligació de subrogar personal d'una empresa ordinària, excepte en casos excepcionals que permetin mantenir el còmput de persones treballadores amb discapacitat i en risc d'exclusió social contemplats a la normativa que regula els CEO i EI.

En relació a la possibilitat d'establir lots dels contractes

12.- Quan existeixi la possibilitat de dividir contractes en lots, es poden combinar lots no reservats i lots reservats, i els lots poden contemplar la participació de forma diferenciada de CEO d'Iniciativa Social i EI. Els diferents lots també poden contenir criteris socials i ambientals diferenciats.

En relació al valor estimat del contracte, el pressupost base de licitació i les ofertes temeràries o desproporcionades

13.- Incloure en el valor estimat dels contractes les despeses generals d'estructura, costos indirectes (associats al compliment de la normativa sectorial i tècnica exigida) i benefici industrial.

14.- En el pressupost base de licitació, quan existeixi personal vinculat al contracte, indicar de forma desglossada i desagregada per categoria professional els costos salarials en funció del conveni sectorial d'aplicació per garantir el seu compliment

15.- Rebutjar les ofertes econòmiques presentades per temeràries o desproporcionades quan es comprovi que no garanteixen el compliment de les

obligacions aplicables en matèria ambiental, social o laboral, incloent l'incompliment dels convenis col·lectius sectorials d'aplicació.

En relació als criteris d'adjudicació

16.- Establir límits màxims a la valoració del preu, mantenint un equilibri entre l'oferta econòmica, els criteris tècnics i els aspectes socials i ambientals; i introduir fórmules matemàtiques de valoració del preu que no donin lloc a una sobrevaloració de les baixes presentades, repartint els punts de forma proporcional a la baixa realitzada mitjançant regles del tres simples.

17.- En contractes de l'àmbit social o que impliquin atenció directa a persones, establir un llindar mínim de puntuació per als criteris tècnics o de qualitat per continuar amb el procés de selecció de les ofertes, articulant per fases el procediment d'adjudicació. Entre els criteris de qualitat social es poden valorar aspectes com les metodologies i mecanismes de participació, el treball en xarxa en el territori, les activitats de sensibilització i la qualificació del personal.

18.- Evitar que es puguin presentar com a millores puntuables una major dotació de personal, ja que això aniria en contra del principi de garantia de compliment de les obligacions salarials derivades dels convenis col·lectius.

En relació a les condicions especials d'execució

19.- Establir com a condició d'execució de caràcter social la garantia de pagament al personal vinculat al contracte.

20.- Preveure un sistema de control i acreditació de les condicions especials d'execució i establir penalitats en cas d'incompliment, atribuint-les el caràcter d'obligacions contractuals essencials.

Adhesions al manifest amb propostes de millora:

- consumresponsable@deixalles.org

www.deixalles.org/compra-publica-responsible/